

YİNE YENİDEN MALİ AF

Hepimizin malumu tüm dünyada sürdürülebilir kamu finansmanının temel aracı vergi gelirleridir. Devletler var oldukça, şirketlerin ve bireylerin kar ortağı (her ülkeye göre vergi oranları değişse de) olmaya da devam edeceklerdir. Üstelik sadece gelir veya kardan pay olarak değil harcama üzerinden de vergi almak suretiyle devletler hazinelerine finansal kaynak toplamaktadırlar. ABD başkanlarından ve aynı zamanda da bilim insanı olan Benjamin Franklin'in de söylediği üzere "Hayatta kesin olan iki şey vardır; ölüm ve vergi."

Hayatımızda bu kadar önemli yer tutan vergilere ilişkin mali ve hukuki düzenlemelerin ideali nasıl olmalı diye kendimize soracak olur isek, sade bir vatandaş tarafından okunduğunda anlaşılabilir ve basit bir şekilde hazırlanmış olanıdır diyebiliriz. Bunun yanı sıra sağlıklı olarak hazırlanmış mali düzenlemeler asgari aşağıdaki unsurlara sahip olmalıdır ki, Mali İdarece bir maliye politikası aracı olarak da kullanılabilme ve vatandaşın hayatına pozitif anlamda dokunabilme imkanı olsun.

Bunlar özetle;

- Vergi mevzuatında etkin, adil, öngörülebilir ve rekabetçi bir yapı
- Yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve tasarrufların mali düzenlemelerle desteklenmesi
- Vergiye gönüllü uyumun teşviki
- Gönüllü uyum sayesinde vergi bilincinin artması ve kayıt dışılığın hızla azalması
- Ekonominin rekabet gücünün artırılması diyebiliriz.

Ortalama 3 Yılda Bir Mali Af Çıkarılan Ülke Türkiye !

Türkiye'de cumhuriyetin kurulmasından hemen sonraki dönem olan 1924 yılından 2020 yılına kadar olan periyotta adeta bir ülke geleneği haline gelmiş gibi görünen tam 35 adet mali af çıkarılmıştır. Biraz daha detaylandırılacak olur ise 1924-2003 döneminde ortalama 3 yılda bir mali af çıkarılırken, 2003-2020 döneminde ortalama 2 yılda bir bu uygulamaya başvurulmuş. Bir başka ifadeyle, bu aynı zamanda son 18 yılda tam 9 kez mali af çıkardığımız anlamına da geliyor. 2021 yılının Mayıs ayı içerisinde çıkarılan taslak kanun metni ise şayet yasalara ise nur topu gibi 36'ncı mali affımız olacak.

Bir çok mali hukukçu, ekonomist ve iş adamı mali affın bir gereksinim olduğu, özellikle işletmelere ciddi anlamda katkı sağlayacağını savunmaktadır. Peki hakikaten çıkarılan mali afflar sayesinde işletmeler mali afftan yararlanarak vergi ödevlerini kendilerine sağlanan bu yapılandırma imkanları sayesinde zamanında ve tam bir şekilde yerine getirerek gerek kendi hayatlarını gerekse ülkemiz Hazine ve Maliye'sinin hayatını kolaylaştırıyorlar mı ? Bu sorunun cevabı için gelin 2011-2018 yıllarında çıkan mali aflara ilişkin bazı istatistiklere göz atalım.

SON 10 YILDAKİ YAPILANDIRMALARDA TAHSİLAT ORANLARI NE OLDU?

Yapılandırmalar	Başvuru sayısı	Toplam borç	Tahsil edilen borç	Tahsilat oranı (%)
2011 (6111 SK)	2.2 milyon	24.1 milyar TL	13.3 milyar TL	55.1
2014 (6552 SK)	2.4 milyon	38.3 milyar TL	11.3 milyar TL	29.6
2016 (6736 SK)	1.6 milyon	42.3 milyar TL	8 milyar TL	18.9
2017 (7020 SK)	468 bin	7.7 milyar TL	1.2 milyar TL	16.1
2018 (7143 SK)	1.2 milyon	43.4 milyar TL	3.5 milyar TL	8.2

Bloomberg

Son 10 yıllık verilerden de görüleceği üzere yapılandırılan borç miktarı artmış olmasına rağmen çıkan her yeni mali afa birlikte tahsil edilen vergi vb.gibi mali yükümlülük miktarı tutarsal ve oransal azalmıştır.Bu durum bize Hazine'nin mali aflardan bekleneni elde edemediği gibi,toplumsal mali bilincin ve ahlakın daerezyona uğramış olabileceğine işaret etmektedir.

Mali Tablo Makyajlamada Kasa-Alacak-Stok Düzeltmesi Klasiği

İşin bir diğer boyutuda çıkarılan her mali afta, işletmelerin kasa, alacak, stok ve hatta maddi duran varlıklarını düzeltmeye imkan sağlayan hükümlerin getirilmesidir.Bu açıkca ülke çapında bir çok işletmenin kasa,alacak, stok, maddi duran varlıklar gibi bilanço kalemlerinin aslında tam olarak görüldüğü gibi olmadığı, bunun ülke çapında bilindiği ve belirli periyotlarla sürekli düzeltilmesinde de bir mahsur görülmediği anlamına gelmektedir.Oysa ki, bankalar dahil bir çok finansal kuruluş bu mali tabloları baz alarak kredi notu veriyor, kredi limiti tahsis ediyor, derecelendirme firmaları bu mali bilgiler ışığında rating notu veriyorlar.Yerli ve yabancı yatırımcılar şirket satın alırken, birleşme bölünme işlemlerinde, due diligence süreçlerinde bu mali tabloları baz alıyorlar.Özetle tüm mali bilgi kullanıcılarına bu mali tablolar sunuluyor..

Sözü daha fazla uzatmadan gerek toplumsal mali bilinç ve etik değerleri korumak açısından gerekse kamu finansmanının sürdürülebilir şekilde sağlanması bakımından, hatta daha da önemlisi adil vergileme ve eşitlik ilkeleri bakımından mali afların artık ülke gündeminden tamamen kaldırılmasında fayda var.Yaşadığımız pandemi sebebiyle bu seferlik tüm toplum olarakdurumu makul ve mazur görelim, bunun son olmasını temenni edelim.

Yazımızı da ülkemizin kurucusu Atatürk'ün bir sözü ile sonlandıralım. *"Vergi usullerinin ıslahı çarelerinin aranmasına da ehemmiyetle devam olunmalıdır. İyi usul ve iyi tatbikin memnun edici neticelerini vatandaş, hiç bir işte vergi mevzuu kadar hassasiyetle takdir etmez."*(01.11.1936, T.B.M.M., 5.Dönem, 2.ToplanmaYılı Açılış Konuşması.)

Son söz : Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.